

← הבורסה למתחילים

מהי בורסה ? ← מושגי יסוד

מהי בורסה?

הבורסה לניירות ערך היא זירת מסחר ממוחשבת ומשוכללת, בה נסחרים סוגים שונים של ניירות ערך - מניות של חברות, איגרות חוב, קרנות סל ועוד.

בבורסה, ניירות הערך "מחליפים ידיים" בין קונים ומוכרים המסכימים ביניהם על המחיר והכמות בכל עסקה.

מהי בורסה ? ← מושגי יסוד

מהו נייר ערך?

מסמך המונפק על ידי חברה או ממשלה ומקנה למחזיק בו זכויות שונות.

מהי מניה?

מניה היא סוג של נייר ערך המקנה למחזיק בו מעמד של שותף בחברה. מעמד כל שותף בחברה מתחזק ככל שיש בידיו יותר מניות.

מהי בורסה ? ← איך הכל התחיל?

- המסחר בניירות ערך בארץ ישראל החל בשנות ה-30 של המאה ה-20, בעקבות העלייה לארץ של בנקאים יהודים שנמלטו מגרמניה.
- בנק אנגלו-פלשתינה המנדטורי (כיום, בנק לאומי לישראל) הקים ב-1935 את "לשכת החליפין לניירות ערך". לשכת החליפין תפקדה כבורסה קטנה בה נסחרו ניירות ערך, במשך כשעה מידי יום.
- ב-1953 הוקמה "הבורסה לניירות ערך".
- ב-1968 נחקק חוק ניירות ערך והוקמה רשות ממשלתית מיוחדת – רשות ניירות ערך, שתפקידה לשמור על האינטרסים של ציבור המשקיעים.
- באוגוסט 2019 הבורסה הפכה לחברה ציבורית והחלה להיסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

מהי בורסה ? ← מטרת הבורסה בתל-אביב

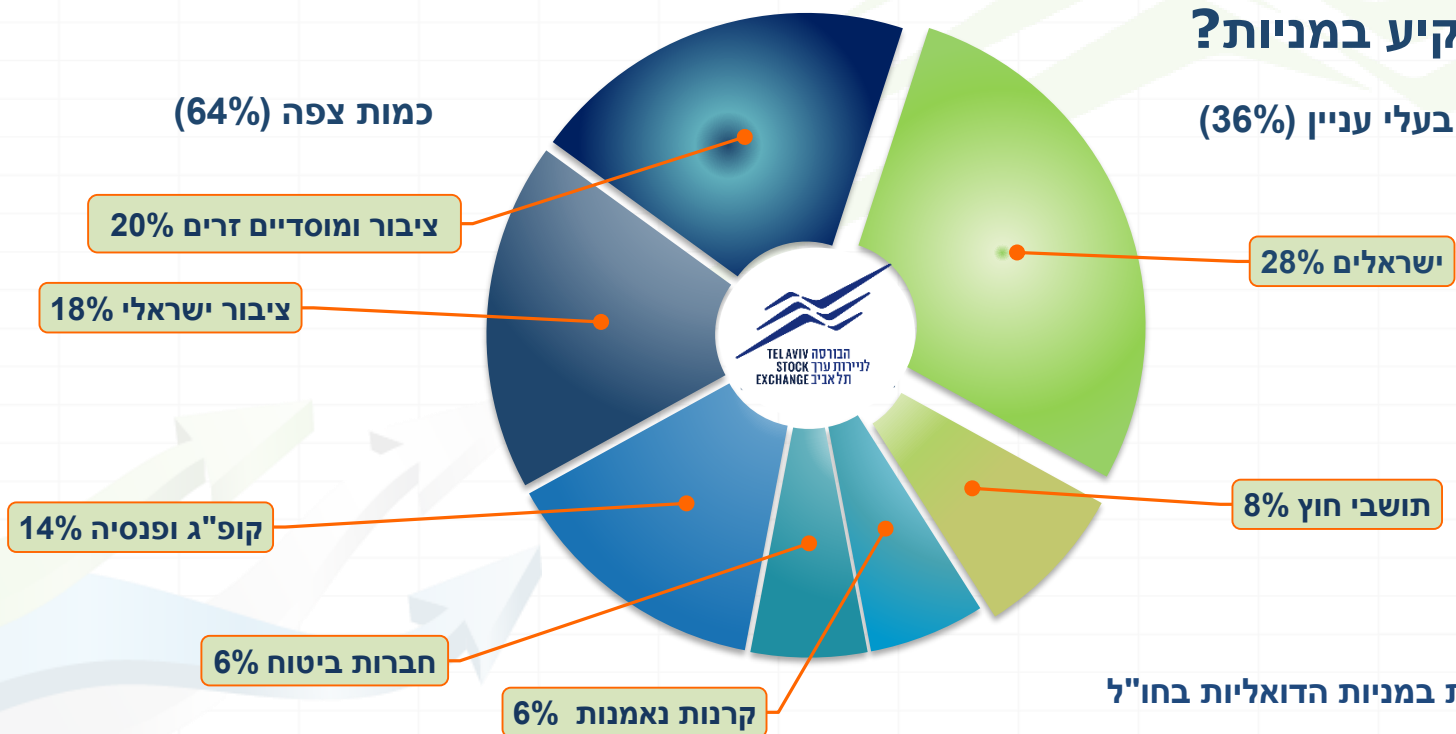
- לאפשר לחברות לגייס כספים, הדרושים לפיתוח ולצמיחה
- לאפשר לציבור להשקיע במניות (ובני"ע אחרים) ולסחור בהן
- לאפשר לממשלה להפריט את החברות הממשלתיות
- למשוך משקיעים מחוץ לארץ
- להגביר השקיפות של המגזר העסקי

איך משקיעים בבורסה? ← מדוע משקיעים בבורסה?

- מדוע משקיעים במניות?**

משקיעים רבים מעוניינים לקנות מניות, מאחר והם מצפים ליהנות מעליית שווי של המניה ובעתיד למכור ברווח.

- מי משקיע במניות?**

* כולל החזקות במניות הדואליות בחו"ל
 ** השקעות בגין בטוח חיים וביטוח כללי

התפלגות מחזיקי המניות בחברות הבורסאיות, 2020

איך משקיעים בבורסה? ← מהו תהליך ההשקעה?

איך משקיעים בבורסה? ← מיהם חברי הבורסה?

"חברי הבורסה" הם בנקים ובתי השקעות המכונים "ברוקרים". המסחר מתבצע בין חברי הבורסה השונים, המעבירים פקודות קנייה ומכירה למחשב הבורסה עבור לקוחותיהם.

על מנת לסחור בניירות ערך יש לפתוח חשבון ני"ע אצל אחד מחברי הבורסה

איך משקיעים בבורסה? ← יועץ השקעות

הבנקים ובתי ההשקעות משרתים את ציבור המשקיעים באמצעות יועצי השקעות, משווקי השקעות או מנהלי תיקים, המוסמכים על ידי רשות ניירות ערך.

היועצים ממליצים על אפיקי השקעה על ידי בחינת הצרכים וההעדפות של המשקיע, בין היתר, באמצעות הפרמטרים הבאים:

פרופיל אישי

סכום להשקעה

טווח זמן להשקעה (מתי תזדקקו לכסף?)

רמת הסיכון הרצויה

רמת נזילות (כמה זמן יידרש לצורך מימוש ההשקעה?)

החברות הנסחרות ← מדוע חברות מנפיקות מניות בבורסה?

חברות מגייסות כספים באמצעות הבורסה, על מנת לממן את הפעילות שלה, לדוגמא: פיתוח מוצר חדש, הקמת מפעלים, רכישת ציוד, גיוס עובדים ועוד.

הנפקת מניות באמצעות הבורסה מאפשרת לחברות לגייס כספים בהיקף גדול, לעתים אף יותר ממקורות אחרים כגון משקיעים פרטיים או הלוואה מהבנק.

בנוסף ההנפקה מאפשרת:

- לתרום לשיפור ניכר בתדמית החברה ובמעמדה. בין היתר, בזכות מידע זמין, באופן שקוף ומיידי על פעילות החברה.
- להעניק לעובדי החברה מניות או אופציות, כתגמול נוסף על עבודתם.
- לפשט את תהליך גיוס הכספים בעתיד על ידי הנפקות חוזרות

החברות הנסחרות ← שקיפות

חברה המעוניינת להנפיק מניות לציבור נדרשת לעמוד בדרישות רבות, על מנת שהמשקיעים יוכלו לקבל החלטה שקולה - האם כדאי להשקיע את כספם בחברה בתמורה למניותיה.

החברה נדרשת להפוך עצמה ל"שקופה" באמצעות חוברת המכונה "תשקיף". בה ניתן למצוא את כל המידע אודות החברה, הדוחות הכספיים שלה ועוד.

חובות הדיווח והגילוי אינן מסתיימות עם פרסום התשקיף.

לאחר שהמניות נסחרות בבורסה, החוק קובע כי חברה ציבורית חייבת לפרסם, בין היתר:

- דו"חות כספיים - המציגים בפירוט את מצבן הפיננסי של החברות, את האתגרים העומדים בפניהן ואת תכניותיהן לעתיד.

- דיווחים מיידיים על אירועים מהותיים בחברה אשר עשויים להשפיע על המסחר במניה (לדוגמא: מינוי מנכ"ל חדש, שיתוף פעולה עם חברה מחו"ל, זכייה במכרז חשוב וכדומה).

החברות הנסחרות ← הרישום הכפול

NASDAQ

NYSE

**London
Stock Exchange**

כאשר מניות של חברה נסחרות במקביל בשתי בורסות - זהו "רישום כפול" חוק ניירות ערך מאפשר לחברות ישראליות, שהנפיקו מניות בארה"ב, לונדון, הונג קונג, סינגפור וטורונטו, לרשום את המניות למסחר גם בתל-אביב בהליך פשוט ומהיר ("חברות דואליות").

יתרונות הרישום הכפול למשקיעים:

- עלויות הקניה והמכירה נמוכות מאד, בהשוואה לעמלות בבורסות בחו"ל - פחות מתווכים, אין צורך בהמרות מטבע.
- שעות פעילות נוחות המותאמות לשעות הפעילות בישראל. מסחר בת"א מתקיים גם ביום א' ובמועדי חופשות אחרות בבורסות בחו"ל.
- גיוון אפשרויות ההשקעה בבורסה בתל-אביב.

עקרונות המסחר ← עקרונות המסחר בבורסה

המסחר בבורסה מתנהל באמצעות מערכת מחשבים משוכללת בשם "רצף". לב המערכת הוא מחשב המסחר בבורסה.

רשת תקשורת משוכללת מחברת בין מחשב הבורסה לבין המחשבים של כל חברי הבורסה. באופן זה ניתן להעביר פקודות קנייה ומכירה מכל סניף של חבר בורסה ברחבי הארץ והעולם.

ניתן לקבל הרשאה מחבר הבורסה לבצע פעולות, באמצעות האינטרנט או הסלולר, מכל מקום בעולם. הפקודה, כאמור, תמיד חייבת לעבור דרך אחד מחברי הבורסה.

עקרונות המסחר ← איך מתבצע המסחר?

פקודות הקניה והמכירה שמעבירים המשקיעים מוצגות ב"ספר פקודות" ממוחשב וממתינות שימצא להן "בן זוג" במחיר דומה.

כאשר יש התאמה בין קונה ומוכר, מתבצעת עסקה. הפקודות שבוצעו נמחקות מספר הפקודות.

▶ לחצו על ספר הפקודות
לצפייה בתהליך המסחר

עקרונות המסחר ← שליבי המסחר*

שלב טרום הפתיחה

09:25

בשלב זה מוזרמות למחשב המסחר בבורסה פקודות לקנייה ולמכירה של ניירות ערך, אולם לא מתבצעות עסקאות. שלב זה מתחיל את יום המסחר באופן הדרגתי כך שהמשקיעים יוכלו להתעדכן במידע שהצטבר מסוף יום המסחר הקודם לפני שהם מחליטים אילו פקודות להגיש.

שלב מסחר הפתיחה

09:56 – 09:55

בשלב מסחר הפתיחה מתבצע, בכל נייר ערך בנפרד, מסחר רב צדדי, ובסופו נקבע לכל נייר מחיר (שער הפתיחה). המחיר נקבע לפי שיווי משקל בין פקודות הקנייה (ביקוש) לבין פקודות המכירה (היצע). על פי שער הפתיחה מבוצעות עסקאות הנובעות מפקודות שהוגשו בשלב טרום הפתיחה. שלב מסחר זה אורך שניות ספורות.

שלב המסחר הרציף

יום א': 09:56 – 15:39
ב'-ה': 09:56 – 17:14

בשלב זה מתקיים מסחר דו-צדדי, רציף וסימולטני בכל ניירות הערך. כל עסקה מתבצעת בשער שנקבע בהפגשת פקודת קנייה ופקודת מכירה.

שלב טרום הנעילה

יום א': 15:39 – 15:40
ב'-ה': 17:14 – 17:15

בדומה לשלב טרום הפתיחה - בשלב זה מוזרמות למחשב המסחר בבורסה פקודות לקנייה ולמכירה של ניירות ערך, אולם לא מתבצעות עסקאות. פקודות אלו מצטרפות לפקודות שהוגשו בשלבי מסחר קודמים אולם טרם בוצעו. שלב מסחר זה אורך בין 9 ל-11 דקות.

שלב מסחר הנעילה

יום א': 15:49 – 15:50
ב'-ה': 17:24 – 17:25

בשלב מסחר הנעילה מתבצע, בכל נייר ערך בנפרד, מסחר רב צדדי, ובו נקבע לכל נייר מחיר (שער מסחר הנעילה). במסחר הנעילה מבוצעות עסקאות בשער הנעילה הנובעות מפקודות שהיו בספר הפקודות בשלב טרום נעילה. בסיום התהליך נקבע לכל נייר ערך שער נעילה. לשער הנעילה חשיבות רבה, משום שהוא השער הקובע לחישוב התשואות ושווי התיקים של המשקיעים.

* הזמנים המצוינים הם למסחר במניות המצויות במדדים המובילים.

מועדי המסחר של ניירות ערך אחרים, שונים במקצת. חלק משלבי המסחר מתחילים או מסתיימים במועד אקראי בטווח זמן מוגדר. [לפרטים לחץ כאן](#).

מוצרים ומדדים ← מניות

מניה מבטאת בעלות על חלק מחברה. כשקונים מניות, מקבלים בעצם פיסה מ"עוגת" החברה שהנפיקה אותן, וכן מעמד של שותפים בחברה. מי שמחזיק ברוב מניות החברה, מכונה גם **בעל השליטה** בחברה.

הכסף שקיבלה החברה ממכירת המניות מיועד למימון הפעילות שלה: למשל, פיתוח מוצר חדש, רכישת ציוד נוסף, הקמת מפעל או גיוס עובדים.

מחירי המניות מושפעים מגורמים נוספים כגון המצב הביטחוני והכלכלי במשק, תחרות בשוק בו היא פועלת, תוצאות החברה ביחס לציפיות המשקיעים ומידת הסחירות של המניה.

מוצרים ומדדים ← איגרות חוב (אג"ח)

איגרת חוב היא סוג של הלואה או שטר חוב.

החברה המנפיקה לווה מקוני שטר החוב כסף (קרן ההלוואה), ומתחייבת להחזירו בתוספת ריבית והצמדה. החזרי הקרן והריבית מתבצעים במועדים ובתנאים הנקבעים מראש בתשקיף. זאת, בדומה להלוואה שנוטלים מבנק.

בבורסה בתל-אביב נסחרות:

- איגרות חוב ממשלתיות (שהונפקו על ידי מדינת ישראל)
- איגרות חוב קונצרניות (שהונפקו ע"י חברות)

מוצרים ומדדים ← מדדים

מדדי הבורסה בתל-אביב משקפים את השינויים בשערים של קבוצות ניירות ערך שונות ויש להם תפקיד חשוב בניתוח מגמות בשוק ובקבלת החלטות השקעה.

הבורסה מחשבת את המדדים העיקריים באופן שוטף ומפיצה אותם במהלך יום המסחר לציבור המשקיעים, באמצעות חברי הבורסה, מפיצי המידע ואתר הבורסה.

מדדי מניות עיקריים בבורסה בתל-אביב:

מדדי שווי שוק	מדדים ענפיים	מדדים נוספים	מדדי אג"ח
ת"א-35	טכנולוגיה	נוספים	מדדי תל-בונד
ת"א-125	ת"א גלובל-בלוטק	ת"א-נדל"ן	• תל בונד-20
ת"א-AllShare	ת"א-טכנולוגיה	ת"א-נפט וגז	• תל בונד-40
ת"א-צמיחה	ת"א-ביומד	ת"א-תקשורת וטכנולוגיות מידע	• תל בונד-60

קיימים מדדים נוספים העוקבים אחר קבוצות שונות של ניירות ערך ומתפרסמים באתר. לרשימת המדדים המלאה-

https://www.tase.co.il/he/market_data/indices

מוצרים ומדדים ← מוצרים נוספים בבורסה

ניירות ערך המירים

ניירות ערך המירים הם "מוצרים" הניתנים להמרה לניירות ערך אחרים. ההמרה מתבצעת על פי תנאים שנקבעו מראש ופורסמו בתשקיף ההנפקה.

- ישנם מספר סוגים עיקריים של ניירות ערך המירים:
- **כתבי אופציות** - נייר ערך המקנה למחזיק בו, זכות להמירו למניה ב"מחיר מימוש" שנקבע מראש בתשקיף.
 - **איגרת חוב להמרה** - איגרת חוב הניתנת להמרה למניה. ההמרה מתבצעת לפי יחס המרה שנקבע מראש.

קרנות נאמנות

קרן נאמנות היא מכשיר פיננסי המאפשר להשקיע בניירות ערך באמצעות השתתפות בתיק השקעות המנוהל במשותף עבור המשקיעים בקרן בידי חברה לניהול קרנות ("מנהל קרן").

משקיע שמשקיע באמצעות קרן "משוחרר" מניהול כספו, ויכול ליהנות מניהול מקצועי במסגרת הקרן.

ניתן להשקיע בקרן על ידי רכישת יחידות השתתפות, המקנות חלק בתיק ההשקעות שלה.

קרן הנאמנות אינה נסחרת בבורסה אולם שווי יחידות הקרן נקבע בכל יום מסחר ומשקף את שווי נכסיה בניכוי התחייבויותיה.

קרנות סל

קרן סל- היא מכשיר פיננסי שנועד לעקוב באופן פסיבי אחר מדדים של מניות, אג"ח ונסחרות. הקרן משקיעה את הכספים על פי הצמדה למדד פיננסי כלשהו, קבוע מראש. קרן הסל מחויבת לעשות את מיטב מאמציה במעקב אחר המדדים, בין היתר על מדדי הבורסה המובילים הנסחרים בבורסה בתל אביב.

קרן סל היא מוצר היברידי הנסחר כמו כל נייר ערך אחר בבורסה. יחד עם זאת קיימת בידי המשקיע האפשרות לרכוש או למכור את קרן הסל באופן דומה לקרנות נאמנות פתוחות (שאינן נסחרות בבורסה).

קרן הסל כפופה לחוק השקעות בנאמנות בדומה לקרנות נאמנות.

מק"מ

מק"מ ("מלווה קצר מועד") הוא סוג של איגרת חוב שבנק ישראל מנפיק לתקופות של עד שנה, ללא ריבית וללא הצמדה.

קונים של איגרת חוב זו מקבלים עבודה בפדיון 100 אג'. (לדוגמה: משקיע קנה מק"מ לשישה חודשים במחיר 97 ש"ח, אם הוא יחזיק במק"מ עד הפדיון הוא יקבל 100 ש"ח).

המק"מ דומה לפיקדון הבנקאי - פק"מ, אולם ניתן למכור בכל יום בבורסה ואין צורך להמתין לסיום התקופה על מנת לפדות אותו.

מק"מ

נגזרים

נגזרים הם מכשירים פיננסיים, שערכם נגזר (קשור) מנכס אחר, הנקרא "נכס הבסיס". לדוגמה, ערכם של נגזרים על מדד ת"א-25 מבוסס, בין היתר, על ערך מדד זה במהלך המסחר בבורסה.

קיימים שני סוגים עיקריים של נגזרים בבורסה בתל-אביב:

- **אופציות** - בבורסה נסחרות אופציות רכש (Call) ואופציות מכר (Put).

רוכש האופציה מקבל זכות (ללא התחייבות) לרכוש או למכור את נכס הבסיס (לדוגמה: מדד ת"א-25) במחיר מוסכם מראש ("מחיר המימוש") ובתאריך ידוע מראש ("מועד הפקיעה"). תמורת הזכות משלם הרוכש "פרמיה".

- **חוזים עתידיים** - הסכם לתקופה מוגדרת מראש בין המוכר והקונה.

מוכר החוזה מתחייב לרכוש מהקונה את נכס הבסיס בפקיעה במחיר הנכס שיהיה בפקיעה.

הפיקוח על הבורסה ← ההגנה על המשקיעים

- הבורסה פועלת על פי רישיון שהוענק לה על ידי שר האוצר.
- ועדת הכספים של הכנסת מאשרת שינויים בתקנון הבורסה
- רשות ניירות ערך מפקחת על פעילותה של הבורסה, על החברות הנסחרות, על מנפיקי מוצרי המדדים, על קרנות הנאמנות ועל יועצי ההשקעות.
- משרד האוצר מפקח על גופי ההשקעה הפנסיוניים - חברות ביטוח, קרנות פנסיה וקופות הגמל
- חברי בורסה שהינם בנקים - מפוקחים על ידי בנק ישראל.
- חברי בורסה שאינם בנקים - מפוקחים על ידי הבורסה עצמה, באמצעות מחלקת חברים ופיקוח בבורסה.

← הבורסה למתחילים

רוצים ללמוד עוד?

מידע נוסף באתר הבורסה:

- [מוצרים](#)
- [מסחר וסליקה](#)
- [הנפקה בבורסה](#)
- [הפיקוח על שוק ההון](#)

[בחזרה לאזור הבורסה למתחילים <](#)

תודה

צוות אתר הבורסה

